
VIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Program Ochrony Środowiska dla gminy na lata 2004 –2008 z perspektywą na lata 2009 - 2012 został wykonany zgodnie z ustawowymi wymogami (ustawa Prawo ochrony środowiska – art. 17). Przy tworzeniu w/w opracowania kierowano się także wskazaniem Ministerstwa Środowiska w tym zakresie (m. in. Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu lokalnym i regionalnym).

Charakterystyka i ocena stanu elementów środowiska przyrodniczego

W Programie Ochrony Środowiska dla gminy Chojna dokonano charakterystyki zasobów i składników środowiska przyrodniczego terenu gminy Chojna w zakresie poszczególnych elementów środowiska. Na podstawie szczegółowej analizy scharakteryzowanych elementów sporządzono ocenę zagrożeń i tendencji przeobrażeń środowiska przyrodniczego obszaru gminy. W opracowaniu wskazano również źródła i przyczyny zachodzących przeobrażeń. Stan poszczególnych elementów środowiska na terenie gminy przedstawia się następująco:

Rzeźba terenu i przypowierzchniowa warstwa skorupy ziemskiej

Do czynników wywołujących zmiany w rzeźbie terenu na obszarze gminy Chojna należy głównie eksploatacja kruszywa naturalnego i złóż torfu. Miejsca, w których skala wydobywania może oddziaływać na ukształtowanie powierzchni ziemi i przypowierzchniowej warstwy skorupy ziemskiej, zlokalizowane są przede wszystkim w okolicy miejscowości Łaziszczce oraz okolice doliny Rurzyca.

Intensywna eksploatacja złóż kruszywa naturalnego powoduje zmiany w ukształtowaniu terenu (w postaci pozostawionych dołów wyrobiskowych) w miejscach wydobywania, natomiast w trakcie prowadzonych robót – instalacje służące do wydobywania kruszywa burzą harmonię krajobrazu.

Na terenach, w których zostały zakończone prace związane z wydobywaniem kruszywa, powinny być prowadzone działania zmierzające do ich rekultywacji. Na dzień dzisiejszy na terenie gminy nie prowadzi się żadnych prac w kierunku rekultywacji terenów przemysłowych związanych z eksploatacją kopalni.

Wody podziemne

Czwartorzędowe i trzeciorzędowe wody podziemne obszaru gminy Chojna są głównym źródłem zaopatrzenia mieszkańców w wodę do picia, dlatego jakość tych wód i wpływ czynników zewnętrznych jest istotnym elementem ochrony środowiska. Na jakość wód podziemnych gminy mają wpływ zanieczyszczenia antropogeniczne występujące na terenach eksploatowanych rolniczo i terenach zurbanizowanych. Głównymi źródłami zanieczyszczeń są infiltrujące wody deszczowe, wraz z którymi przedostają się do wód gruntowych środki ochrony roślin i zanieczyszczenia bytowo - gospodarcze z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych (szamb). Z tego względu należy zadbać przede wszystkim o jak najszybszy rozwój sieci kanalizacyjnej na terenie gminy oraz dociążenie istniejących oczyszczalni ścieków w m.in. w Chojnie, Grzybnie i Krzymowie. Ograniczy to w dużym stopniu zagrożenie obniżenia jakości wód podziemnych na skutek zanieczyszczeń pochodzących ze ścieków bytowo-gospodarczych.

Wody powierzchniowe

Teren gminy Chojna cechuje się średnimi zasobami wód powierzchniowych. Główną ich część stanowią rzeki: Odra, Rurzyca i kanał Rurka. Ponadto występuje 6 naturalnych zbiorników, z największym z nich jeziorem Mętno o powierzchni 130,4 ha.

- Stan czystości rzek

Do czynników wpływających na jakość wód powierzchniowych należą uwarunkowania naturalne, takie jak warunki klimatyczne i hydrologiczne, czy zdolność samooczyszczania oraz zanieczyszczenia antropogeniczne. Według badań WIOŚ istotną część zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych stanowią zanieczyszczenia obszarowe. Źródłem tych zanieczyszczeń jest:

- rolnictwo – co wynika przede wszystkim z faktu stosowania nawozów sztucznych i naturalnych, a także środków ochrony roślin,
- hodowla zwierząt poprzez niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy oraz ich niewłaściwe, zbyt duże lub zbyt częste stosowanie na polach,
- niedostateczna infrastruktura odprowadzająca ścieki bytowo – gospodarcze, zwłaszcza w miejscowościach korzystających z wodociągów.

Stan czystości rzeki Odry został określony jako pozaklasowy (NON), także stan jakościowy rzeki Rurzyca określono jako nie odpowiadający normom. Dlatego koniecznym jest stałe podejmowanie działań w kierunku uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej z naciskiem na rozbudowę kanalizacji sanitarnej i modernizację oczyszczalni ścieków.

Degradacja gleb

Degradację gleb możemy podzielić na chemiczną i naturalną. Na naturalną degradację gleb składają się czynniki środowiskowe takie jak klimat czy ukształtowanie terenu oraz dobór roślin uprawnych i ich usytuowanie do spadku terenu. Na terenie gminy gleby nie są narażone na degradację naturalną w związku z przeważnie ekstensywnym użytkowaniem rolniczym.

Degradacja chemiczna gleb gminy Chojna objawia się w postaci podwyższonej kwasowości. Jest ona ważnym wskaźnikiem degradacji gleb uprawnych. Nadmierna kwasowość najczęściej jest powodowana przez naturalne czynniki klimatyczno – glebowe, w mniejszym stopniu przez zanieczyszczenia kwasotwórcze powstające przez zanieczyszczenia przemysłowe i komunikacyjne lub przez niektóre nawozy. Z dotychczasowych obserwacji wynika, że gleby zakwaszone występują lokalnie i mają charakter rozproszony. Jednym z kierunków działań mogących przyczynić się do poprawy wydajności i jakości produkcji rolnej na omawianym terenie jest wapnowanie gleb.

Powietrze atmosferyczne

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych na terenie gminy Chojna są drogi krajowe i wojewódzkie przebiegające przez teren gminy. Wobec znacznie rozbudowanej sieci dróg na terenie gminy oraz jej charakteru tranzytowego, problem zanieczyszczeń komunikacyjnych, wydaje się być dosyć istotny. Do zanieczyszczenia powietrza przyczynia się również emisja niska, czyli zanieczyszczenia pochodzące z sektora komunalnego, zakładów usługowych, indywidualnych gospodarstw. Na terenie gminy nie występują zakłady przemysłowe wymagające pozwoleń na emisję do powietrza atmosferycznego.

W myśl nowych przepisów wynikających z ustawy Prawo ochrony środowiska, w 2002 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie przeprowadził inwentaryzację emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, celem, której było uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń.

Wynikiem oceny rocznej jest zaliczenie powiatu gryfińskiego a tym samym i gminy Chojna do klasy ogólnej A. Oznacza to obszar, na którym poziomy stężenie substancji (zanieczyszczeń) nie przekraczają wartości dopuszczalnych.

Środowisko akustyczne

Nadmierny hałas jest uciążliwością postrzeganą częściej niż degradacja innych elementów środowiska. Jego oddziaływanie nie powoduje nieodwracalnych zmian w środowisku, lecz jego ograniczanie napotyka wiele trudności i pociąga za sobą znaczące koszty (szczególnie hałas komunikacyjny). Badania prowadzone w kraju i za granicą potwierdzają szkodliwy wpływ hałasu na środowisko przyrodnicze i osiedla ludzkie.

- Hałas komunikacyjny

Na hałas komunikacyjny na terenie gminy składać się będzie hałas związany z ruchem samochodowym jak również hałas powstały na skutek ruchu kolejowego.

Zagrożenie dla środowiska akustycznego wynikającego z ruchu samochodowego na terenie gminy, dotyczy zwiększonego poziomu hałasu komunikacyjnego głównie wzdłuż dróg krajowych i wojewódzkich przechodzących przez tereny zabudowy mieszkaniowej oraz w dość znaczne natężenie ruchu samochodowego wzdłuż dróg powiatowych.

Przebiegające przez teren gminy dwie linie kolejowe towarowo – pasażerskie, nie stanowią na terenie gminy poważnego zagrożenia, przede wszystkim ze względu na przebieg trasy głównie poza terenami zwartej zabudowy.

- Hałas przemysłowy

Źródłem hałasu przemysłowego są zakłady przemysłowe i odbywające się w nich procesy technologiczne. Poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od rodzaju maszyn i urządzeń hałasotwórczych, izolacyjności obudowy hal przemysłowych, prowadzonych procesów technologicznych oraz od funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nimi terenów.

Specyfiką hałasu przemysłowego jest jego długotrwałość występowania (zmianowy charakter pracy), a także czasowe krótkotrwałe duże natężenia.

Problem hałasu przemysłowego nie dotyczy terenu gminy, z uwagi na brak większych zakładów przemysłowych mogących stanowić źródło uciążliwego hałasu. Lokalizacja przedsiębiorstw w obrębie zabudowy mieszkaniowej, wymaga jednak szczególnej dbałości o wyeliminowanie nadmiernego hałasu.

Przyroda ożywiona

Walory przyrodnicze gminy są duże, wiąże się to przede wszystkim z Cedyńskim Parkiem Krajobrazowym obejmującym swym zasięgiem ponad 30% powierzchni gminy Chojna. Na terenie parku znajdują się dwa rezerваты przyrody: „Dąbrowa Krzymowska” oraz „Olszyny Ostrowskie”, oprócz tego planowane jest utworzenie pięciu nowych rezerwatów na terenie CPK. Ponadto przy małym udziale użytków rolnych zaznacza się użytkowanie terenu z naciskiem na gospodarkę leśną. Ochroną objęte również zostały pojedyncze okazy drzew (w sumie 28 sztuk), które otrzymały statut pomników przyrody.

Nieliczne i bardzo istotne z punktu widzenia zachowania bioróżnorodności obszary leśne te, jak również uprawy rolne i związane z nimi zadrzewienia i zalesienia śródpolne na terenie gminy poddawane są nadzwyczajnym zagrożeniom i degradacji. Najczęstszymi ich formami są:

- zanieczyszczenia pyłowe ze źródeł niskiej emisji i emitorów przemysłowych;
- zanieczyszczenia związane z ruchem komunikacyjnym;
- zanieczyszczenia wód powierzchniowych;
- zanieczyszczenia odpadami komunalnymi (dzikie wysypiska śmieci);
- zanieczyszczenia liniowe związane z polami elektromagnetycznymi (linie wysokiego napięcia).

Walory krajobrazowe

Pod względem walorów krajobrazowych teren gminy jest bardzo bogaty i zróżnicowany. Większą część terenu charakteryzuje krajobraz otwarty i leśny z nielicznie występującymi zbiornikami wodnymi.

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych dużych zakładów przemysłowych naruszających walory krajobrazowe, natomiast istnieje wiele małych i średnich zakładów usługowo – handlowych. Są one przeważnie zlokalizowane w większych miejscowościach, a poprzez powiązanie z siedliskowym charakterem zabudowy nie pogarszają one, mimo swoich rozmiarów, walorów estetyczno – krajobrazowych.

W sposób podobny na walory estetyczno - krajobrazowe oddziałują maszty telefonii komórkowej, rozstawione na terenie gminy.

Za naruszenie walorów estetyczno – widokowych można uznać także chaotyczną i nieujednoliconą stylowo zabudowę mieszkalniową na terenie gminy.

Cele i zadania realizowane w ramach programu ochrony środowiska

Uwzględniając stan poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego na terenie gminy i miasta Chojna, zaproponowano działania zmierzające do poprawy istniejących warunków. W ramach polityki ekologicznej powiatu na podstawie ustalonych zasad określono cele ekologiczne, kierunki działań oraz zadania ekologiczne.

Polityka ekologiczna gminy Chojna oparta jest na II Polityce Ekologicznej Państwa, Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego, Powiatowym Programie Ochrony Środowiska oraz istniejących uwarunkowaniach prawnych z uwzględnieniem dostosowania prawa do prawa wspólnotowego Unii Europejskiej jak również założeniach rozwoju społeczno - gospodarczego gminy.

Wyznaczone cele ekologiczne i kierunki działań, jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska przedstawione są w harmonogramie będącym odzwierciedleniem polityki ekologicznej gminy.

Z uwagi na szeroki zakres przedsięwzięć koniecznych do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych wybrano kilka, które należy realizować w pierwszej kolejności. Ich zestawienie stanowi harmonogram realizacyjny Programu Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2007 (tabela 33) z perspektywą na lata 2009 – 2012.

Z uwagi na specyfikę ciągłości realizacji niektórych zadań będą one realizowane zarówno w ramach harmonogramu krótko jak i długoterminowego.